

GHID PENTRU PROFESIONIȘTI

BĂTAIA PĂRINTEASCĂ ÎNSEAMNĂ VIOLENȚĂ

Copilărie fără violență

Centrul Național de Prevenire a Abuzului față de Copii

Chișinău, MD-2069

Str. Calea Ieșilor 61/2

Email: office@cnpac.org.md

www.cnpac.org.md

La elaborarea ghidului au contribuit:

Natalia Dinu

Daniela Sîmboteanu

Rodica Corețchi-Mocanu

Producere: „Realitatea Media”

Fotografii de UNICEF în R. Moldova

©2016 Centrul Național de Prevenire a Abuzului față de Copii

Această publicație a apărut cu sprijinul UNICEF Moldova.

MESAJ PENTRU PROFESIONIȘTI

Acest ghid este adresat tuturor specialiștilor care interacționează, în virtutea funcției pe care o au, cu copiii: primarilor, specialiștilor în protecția drepturilor copilului, medicilor, cadrelor didactice, asistenților sociali comunitari, polițiștilor, angajaților serviciilor sociale, procurorilor, judecătorilor, funcționarilor din administrația locală și centrală, etc.

Fiecare dintre Dumneavoastră aveți un rol foarte important în identificarea cazurilor de maltratare a copiilor și în organizarea unei intervenții eficiente pentru reabilitarea lor. De asemenea, sunteți principalii promotori ai copilăriei fără violență, în care educația se realizează doar prin disciplinare pozitivă.

Scopul ghidului este de a vă informa despre efectele negative ale bătăii, considerată, greșit, o formă de disciplinare a copilului. Studiile în domeniu arată că efectele bătăii „părintești” sunt cele ale violenței în general. Bătaia influențează negativ dezvoltarea copilului, îi afectează personalitatea, identitatea și demnitatea. Un copil bătut sistematic în familie va deveni, în rare cazuri, o persoană pozitivă, optimistă, care își va realiza potențialul.

În Republica Moldova există multă violență nu numai în stradă, în școli, dar și în familie. Opt din zece copii moldoveni cu vârsta cuprinsă între 2 și 14 ani sunt supuși disciplinării violente din partea părinților sau a persoanelor în grija cărora se află.¹ În majoritatea cazurilor pedeapsa corporală este însoțită și de agresiune verbală.

Constatăm cu îngrijorare că în țara noastră riscul de a fi pedepsit prin bătaie este mai mare la copiii de vârstă fragedă și de vârstă școlară mică. Astfel, sunt supuși pedepsei corporale 6 din 10 copii cu vârsta între 2-4 ani, precum și fiecare al doilea copil cu vârsta între 5-9 ani.² Conform specialiștilor, cu cât vârsta copilului supus abuzului este mai mică, cu atât consecințele pe termen lung, în plan somatic și psihologic (cognitiv și emoțional), sunt mai severe.

¹ Raportul global “Ascunși la Vedere - O analiză statistică a violenței asupra copiilor”, UNICEF, 2014

² Infografic: protecția copilului. Unicef

Dumneavoastră puteți identifica și preveni cazurile de violență asupra copiilor

Bătaia este un abuz fizic

UNICEF/Tatiana ETCO

Bătaia părintească nu este o formă de disciplinare a copilului. Bătaia este o formă de violență împotriva copilului.

Dacă un adult lovește un alt adult, tratăm gestul ca pe un abuz, ca pe o agresiune. Dacă un părinte își lovește copilul, se consideră, de cele mai multe ori, că are loc un proces „educativ”. În ambele cazuri, însă, e vorba despre aceeași acțiune - lovirea - care provoacă același rezultat: durere sau traumă fizică și suferință psihică intensă.

De ce există, totuși, această diferență de interpretare între o lovitură aplicată de către un adult altui adult și o lovitură

dată de către un adult unui copil? De ce, în cazul agresiunii asupra copilului, opinia publică este mai indulgentă și nu întotdeauna condamnă părintele abuziv? Deoarece, în societatea noastră, bătaia copilului este mult prea ușor acceptată, fiind considerată, greșit, o metodă de disciplinare a copilului.

Un copil care este bătut acasă este un copil abuzat, chiar dacă părintele declară că a încercat să corecteze un comportament negativ al copilului, sau că însuși copilul a provocat bătaia. „Nu m-a ascultat”, „nu s-a purtat bine”, „n-a făcut ce trebuia” – sunt motive care nu pot îndreptăți un abuz. Disciplinarea copilului nu poate avea loc prin mijloace ce presupun suferință fizică și psihică.

Dicționar:

Violența presupune utilizarea puterii de orice natură pentru a leza integritatea fizică, psihică sau morală a unei persoane sau a comunității. Violența poate lua forma unor acțiuni fizice (loviri cu diferite obiecte, cu pumnul, piciorul) sau a unor expresii verbale.

Violența față de copii reprezintă orice formă de maltratare fizică și/ sau psihică, abuz sexual, neglijare, tratare neglijentă, exploatare în scopuri comerciale, sau orice alt tip de exploatare care poate cauza daune efective sau potențiale pentru sănătatea, supraviețuirea, dezvoltarea sau demnitatea copilului în contextul unei relații de responsabilitate, încredere sau autoritate (Organizația Mondială a Sănătății, 2002).

Este de datoria profesioniștilor să cunoască fenomenul violenței și să le explice părinților consecințele acestuia asupra dezvoltării copilului.

Violența în cifre:

- **48%** dintre copiii cu vârsta cuprinsă între 2 și 14 ani sunt disciplinați prin pedeapsă fizică;
- **69%** dintre copiii cu vârsta cuprinsă între 2-14 ani sunt supuși agresiunii psihologice;
- **47 %** dintre bărbații adulți au fost bătuți/ palmuiți în copilărie de către părinți sau de către alți adulți din casă;

Raportul global "Ascunși la vedere - o analiză statistică a violenței asupra copiilor", UNICEF, 2014

- **38%** au fost bătuți/ pedepsiți fizic în copilărie de către profesori la școală;
- **29%** au fost insultați/ umiliți de cineva din familie în fața altor persoane;
- **9%** au menționat că unul sau ambii părinți au fost prea beți sau prea drogați pentru a avea grijă de copii.

Studiul "Bărbații și Egalitatea de Gen în Republica Moldova", Centrul de Drept al Femeilor/ OAK Foundation, 2015

Trebuie să protejăm copiii de violență

De ce părinții își bat copiii?

1 Copiii plătesc tribut tradiției

Printr-o serie de zicale și proverbe tradiția îndreptățește bătaia. „Unde dă mama, crește”, „Bătaia este ruptă din rai”, „Sfântul Nicolae din cui”, „O mamă de bătaie” ș.a. – iată câteva mostre de gândire populară care susțin aplicarea abuzului fizic asupra copilului.

2 Lipsa cunoștințelor despre efectele negative ale bătaii asupra dezvoltării copilului

Bătaia lasă urme adânci în psihicul copilului, îi influențează personalitatea, consecințe ce nu sunt cunoscute de mulți părinți.

3 Copilul este considerat proprietatea părinților

Copilul nu este văzut ca o personalitate cu drepturi depline. Din acest motiv, unii părinți cred că au libertatea de a-și agresa copilul. Părinții-abuzatori accentuează acest „drept” al lor: „Eu i-am dat zile, eu i le iau”, „Eu l-am făcut, eu îl omor”. Astfel de afirmații trebuie să fie calificate ca amenințare pentru viața copilului și să fie tratate ca atare.

4 Adultul este incapabil să-și controleze propriul comportament

Programul încărcat la serviciu, avalanșa treburilor casnice, lipsurile materiale, grija zilei de mâine, etc. produc tensiune nervoasă, pe care unii părinți o descarcă pe copii. Controlul furiei în raport cu copiii nu este o sarcină ușoară, dar este, totuși, o abilitate care poate fi dobândită.

5 Comportamentele violente față de copii nu întotdeauna sunt pedepsite. Deși Legislația R. Moldova interzice pedeapsa corporală a copiilor, nu toți părinții/îngrijitorii cunosc acest lucru. Pe de altă parte, profesioniștii pot aplica părinților pedepse penale sau contravenționale doar în cazurile când copilului i-au fost provocate leziuni ușoare sau grave. În majoritatea cazurilor copiii sunt abuzați fizic fără a lăsa urme vizibile pe corp și în astfel de situații părinții sau îngrijitorii nu pot fi trași la răspundere, chiar dacă copilul manifestă consecințe emoționale în urma violenței aplicate.

Consecințele bătăii

Consecințele bătăii sunt cele ale violenței în general. Bătaia traumează copilul fizic și psihic.

De obicei, bătaia nu vine niciodată singură. Aceasta este însoțită de alte comportamente agresive: intimidare, amenințare, abuz verbal, respingere, izolare etc. Toate aceste comportamente amplifică suferința copilului. Specialiștii consideră că suferința copilului agresat psihologic (emoțional) este mai mare decât suferința în urma unei agresiuni fizice.

Bătaia traumează copilul!

Consecințele fizice ale bătăii

Agresarea fizică a unui copil în familie poate avea consecințe pentru sănătatea copilului, de la ușoare la foarte grave, dar poate provoca și decesul copilului. În ultimii ani opinia publică a fost zguduită de mai multe cazuri în care copiii și-au pierdut viața în rezultatul agresiunii adulților. Printre ele și cazul fetiței de 5 ani din or. Leova ucisă în bătaie de către tatăl său în februarie 2013.

Efectele nevăzute ale bătăii părintești (consecințele psihologice)

Prin bătaie se urmărește disciplinarea copilului, pedepsirea comportamentului negativ al acestuia. Părintele-abuzator încearcă să controleze copilul prin frică și înspăimântare. Uneori, de frica adultului, copilul renunță la comportamentul pentru care a fost pedepsit. Se pare că bătaia și-a atins scopul. Greșit! Bătaia, de fapt, i-a afectat puternic personalitatea.

După ce a fost bătut, copilul se simte:

- înjosit
- umilit
- neajutorat
- neîndreptățit
- neiubit de părinți
- fără sprijin
- nedorit

Consecințele pe termen lung ale bătăii

Consecințele pe termen lung ale bătăii sunt mai multe și derivă una din alta. În unele cazuri, bătaia frecventă și aplicată cu cruzime dă naștere la tulburări psihopatologice.

Un copil abuzat ...

- adună în suflet multă frustrare, neputință, umilință
- trăiește sentiment puternic de frică, de pierdere a controlului
- are imagine de sine deteriorată, respectiv, stimă de sine scăzută
- este agresiv și are reacții inadecvate la stimuli neutri
- se simte lipsit de siguranță
- are un nivel ridicat de anxietate
- este depresiv
- poate avea impulsuri de autodistrugere (tentative de suicid)
- devine inadaptabil
- are performanță școlară scăzută
- are puține vise frumoase legate de viitor
- are așteptări mici de la ziua de mâine

Copilul abuzat în raport cu alții...

- nu are încredere în oamenii din jurul său
- întâmpină dificultăți în stabilirea relațiilor cu alte persoane
- are tendința de a-i agresa pe alții
- nu cooperează
- tinde să se izoleze

Un copil abuzat poate deveni un adult violent!

📍 Un copil abuzat când ajunge adolescent poate ...

- să consume droguri sau alcool
- să fie delincvent
- să se prostitueze
- să aibă o sarcină nedorită

📍 Un copil abuzat când ajunge adult poate...

- să devină agresor al copiilor săi
- să fie violent în relațiile de cuplu

Sigur că nu fiecare copil care a fost bătut în familie dezvoltă pe termen lung tulburări de comportament.

Totuși, studiile internaționale arată că persoanele care au fost bătute în copilărie dezvoltă diverse tulburări comportamentale într-o proporție mult mai mare decât cele care nu au fost abuzate în copilărie.

Unde se termină disciplinarea și începe abuzul?

Există o serie de caracteristici care fac deosebirea între disciplinare și abuz. Disciplinarea are drept rezultat conștientizarea de către copil a greșelii sale; copilul este ajutat să devină responsabil de acțiunile sale. Acțiunile de disciplinare nu trezesc în sufletul copilului spaimă, suferință, ură sau sentimentul că nu este iubit.

Nr.	DISCIPLINAREA	ABUZUL
1.	Măsurile aplicate de adult decurg logic din comportamentul „indisciplinat” al copilului.	Măsurile sunt lipsite de logică. Nu există o legătură între fapta copilului și pedeapsa aplicată de părinte.
2.	Copilul nu este „judecat”, nu se simte ca și cum ar fi la un proces de judecată.	Copilul și comportamentul lui sunt judecate, etichetate „Ești un prost, un idiot, etc.”.
3.	Pedeapsa se referă doar la o singură situație, cea în care copilul a greșit.	Părintele se referă și la greșelile din trecut ale copilului, și la alte greșeli (cumulează greșelile).
4.	Acțiunile de disciplinare dezvoltă motivația intrinsecă a copilului. Acesta face lucrurile „așa cum trebuie” din propria inițiativă, din autodisciplină și nu pentru că este impus de controlul din afară.	Dezvoltă motivația extrinsecă a copilului. Acesta ajunge să fie preocupat de gândul cum să scape de pedeapsă.
5.	Copilul nu este umilit și supus.	Copilul este umilit de adult și obligat cu forța să se supună.
6.	Copilului i se dă o anumită libertate în alegerea pedepsei. Limitele acestei libertăți sunt știute de copil.	Nu-i oferă copilului alternativă și nici nu-l determină pe copil să gândească asupra greșelii sale.
7.	Copilul învață să-și asume responsabilitatea pentru faptele sale.	Adultul dirijează reacțiile și comportamentul copilului.
8.	Se bazează pe respectul și egalitatea între copil și adult.	Se bazează pe relația inferior/superior, pe dominanța și controlul adultului asupra copilului.
9.	Dezvoltă capacitatea copilului de a rezolva problemele.	Dezvoltă la copil sentimentul că doar adulții pot rezolva problemele copiilor.

Copilul disciplinat pozitiv își asumă responsabilitatea pentru faptele sale!

Cum poate fi identificat un copil bătut în familie?

Identificarea unui copil bătut de părinți se poate face în baza:

- observării semnelor bătăii în cadrul activităților cu copiii/ vizitelor în familie;
- sesizărilor (directe, telefonice, scrise, prin email, etc.) din partea rudelor, părinților, vecinilor, altor membri ai comunității;
- mărturiilor unor persoane care au auzit despre cazuri de abuz;
- relatărilor din partea copilului-victimă/ altor copii.

Semnele vizibile ale bătăii sunt:

- vânătăi, echimoze
- zgârieturi, excoriații
- fracturi de oase (mâini, picioare, coaste, etc.)
- urme de lovituri (cu palma, cu piciorul, cu cureaua/ alte obiecte)
- urme de arsuri (cu țigara, cu fierul de călcat, etc.)

Un copil bătut în familie...

- se sperie de gesturi bruște (ale profesorului, spre exemplu)
- tresare des (ca reacție la ridicarea vocii, la mișcări îndreptate spre el)
- are privire speriată
- se gârbovește atunci când se așteaptă la un pericol
- manifestă gesturi de apărare în unele situații neutre pe care le interpretează ca potențial atac la persoana lui

De ce trebuie să intervenim când copilul este bătut în familie?

- Nu poți lăsa un copil copleșit de suferință fără a interveni în favoarea lui;
- Abuzul copilului în familie este o problemă a comunității;
- Copilul care este bătut în familie se află într-un pericol permanent. Un nou acces de furie necontrolată a părinților îi poate pune viața în primejdie;
- Lipsa de implicare a societății în stoparea violenței asupra unui copil este a doua nedreptate care se comite în raport cu acesta, după actul de violență propriu-zis;
- Bătaia dăunează grav dezvoltării copilului;
- Legislația obligă toți specialiștii care lucrează cu și pentru copii să intervină.

Violența asupra oricărui copil ne vizează direct

Potrivit psihologilor, există riscul ca un copil bătut să învețe că prin bătaie poate obține ce-și dorește, respectiv ar putea prelua comportamentele violente, inclusiv în viața adultă - față de membrii familiei sau ai comunității. Respectiv, abuzul copilului în familie este o problemă a întregii comunități. Chiar dacă părinții i-au dat viață, acest lucru nu le dă dreptul să-l facă să sufere.

Raportul părinte-copil trebuie privit astfel: copilul se află în grija părintelui și are drepturile sale, depline, ca și adultul.

Abuzul copilului este o problemă a comunității

CINE trebuie să semnaleze cazurile de abuz fizic asupra copilului în familie?

Oricine cunoaște despre o situație suspectă de violență în familie asupra copilului trebuie să semnaleze cazul respectiv instituțiilor/ specialiștilor relevanți care pot interveni pentru stoparea actelor violente și pentru asigurarea tuturor măsurilor de protecție a copilului.

Semnalarea cazurilor către specialiști poate parveni din partea:

Copiilor-victime

Semnalarea abuzului fizic de către copiii-victime este foarte rar întâlnită, deoarece copiii sunt dependenți emoțional de părinții lor și nutresc pentru ei sentimente de loialitate și de iubire. Cu toate acestea, e bine să fie încurajată și această metodă de identificare a actelor de violență parentală.

Comunității

Membrii comunității nu sunt suficient de pregătiți pentru a reacționa atunci când află despre un copil bătut în familie. Intervenția comunității este, însă, una foarte necesară în stoparea și prevenirea violenței împotriva copilului. În acest sens, rolul specialiștilor este să promoveze în comunitate mesaje care să-i ajute pe cetățeni să depășească stereotipurile și să raporteze imediat despre orice caz pe care îl cunosc.

Specialiștii au obligația să înregistreze și sesizările ANONIME!

Este foarte important să respectați confidențialitatea datelor persoanei care a avut încredere în Dvs. și v-a raportat cazul, dar a solicitat anonimul.

Altor specialiști abilitați cu protecția copilului:

Totuși, principalii raportori ai cazurilor de abuz împotriva copilului sunt specialiștii care fac parte din sistemul de referire a cazurilor de violență, neglijare, exploatare și trafic al copiilor:

- Profesorii, educatorii și alți angajați ai instituțiilor de învățământ;
- Medicii, asistentele medicale și alți angajați ai instituțiilor medico-sanitare;
- Asistenții sociali comunitari;
- Specialiștii în protecția drepturilor copilului de la Primărie;
- Angajații Direcției de sector/ municipale pentru protecția drepturilor copilului (în cazul mun. Chișinău);
- Angajații Direcțiilor raionale/ municipale de asistență socială și protecție a familiei;
- Polițiștii;
- Angajații serviciilor sociale
- Slujitorii Bisericii

În cazul specialiștilor un rol major îl are AUTOSESIZAREA - specialiștii au obligația să reacționeze nu doar atunci când au fost sesizați de cineva privind cazul suspect de violență asupra copilului, dar și atunci când ei înșiși sunt cei care au observat la copil semne ale pedepsei corporale sau au auzit că un astfel de caz a avut loc în comunitatea lor.

Ajutați copilul să se dezvolte într-un mediu non-violent

Unde se raportează cazurile identificate?

Dacă ați identificat un copil supus violenței, înregistrați cazul și anunțați imediat Autoritatea tutelară locală și instituțiile/ specialiștii relevanți pentru participarea la soluționarea respectivului caz. Atunci când nu raportați un abuz asupra copilului deveniți complice cu părintele-abuzator.

Autoritatea tutelară locală – primarul satului/ comunei/ orașului

Pentru mun. Chișinău – Direcția pentru protecția drepturilor copilului de sector; în cazul suburbiilor – primarul comunei/ orașului;

Autoritatea tutelară teritorială – Direcția raională asistență socială și protecție a familiei;

Pentru mun. Bălți – Direcția asistență socială și protecție a familiei are rolul de Autoritate tutelară locală și teritorială, cu excepția suburbiilor unde Autoritatea tutelară locală este primarul satului/ comunei;

Deci, veți informa imediat Primarul/ Direcția pentru protecția drepturilor copilului de sector (în cazul or. Chișinău)/ Direcția asistență socială și protecție a familiei (în cazul or. Bălți).

Veți informa suplimentar:

- **Inspectoratul raional de Poliție/ Procuratura** – în cazul în care se suspectă ori se cunoaște că acest copil este victimă a unei infracțiuni/ contravenții. Rolul acestora este foarte important pentru asigurarea securității copilului, cât și pentru asigurarea probelor în primele 2-3 zile din momentul maltratării copilului, cât timp sunt „proaspete”;
- **Serviciul de asistență medicală de urgență** – pentru cazurile în care se suspectă pericol iminent pentru viața și sănătatea copilului.

Atunci când copilul bătut are nevoie de asistență medicală, primul apel telefonic îl veți face la Serviciul de asistență medicală de urgență, apoi la Autoritatea tutelară locală.

FORMELE SESIZĂRII

- Informare telefonică – IMEDIAT!!
- Fișa de sesizare a cazului suspect de violență, neglijare, exploatare și trafic al copilului (*vezi Anexa 3*) - se expediază către Autoritatea tutelară locală în **termen de 24 de ore**.

Expediați Fișa de sesizare în termen maxim de 24 ore

Scopul intervenției

Care sunt obiectivele intervenției în cazul copilului abuzat?

- stoparea violenței
- reabilitarea medicală, psihologică și socială a copilului
- prevenirea repetării situațiilor de violență
- facilitarea transformării mediului familial violent într-un mediu adecvat pentru creșterea și dezvoltarea armonioasă a copilului

Abordarea multidisciplinară

Intervenția în cazul copilului abuzat este actul unei **echipe multidisciplinare**, deoarece nici o instituție nu dispune de resurse și capacități suficiente pentru a soluționa de una singură multiplele necesități ale acestuia.

Echipe multidisciplinară (EM) - grup convocat de specialistul în protecția drepturilor copilului sau, în lipsa acestuia, de către asistentul social comunitar, compus din profesioniști din diferite domenii, cu atribuții în protecția copilului, care colaborează în scopul prevenirii și/ sau soluționării cazurilor copiilor aflați în situații de risc.³

Membri ai EMD pot fi:

✓ Primarul localității	✓ Specialistul în protecția drepturilor copilului
✓ Asistentul social comunitar	✓ Medicul/asistentul medical
✓ Polițistul de sector	✓ Cadrele didactice
✓ Psihologul	✓ Juristul
✓ Inspectorul muncii	✓ Reprezentanți ai serviciilor sociale
✓ Preotul	✓ Reprezentanți ONG

Componența EMD diferă de la un caz la altul, incluzând specialiștii relevanți pentru soluționarea fiecărui caz în parte.

³ Conform Legii nr. 140 din 14.06.2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți.

Fiecare instituție/ specialist este ca o roțiță într-un mecanism: își îndeplinesc rolul său, efectuând anumite intervenții în limitele competențelor pe care le deține, dar acestea nu vor avea eficiență maximă dacă roțița nu va funcționa în „cooperare” cu alte roțițe.

Fiecare specialist trebuie să cunoască exact ce are de făcut atunci când identifică un copil supus violenței.

Reglementări clare în acest sens se regăsesc în **Instrucțiunile cu privire la mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării, traficului.**⁴

Atunci când un specialist depistează un copil maltratat, el este obligat să acționeze conform acestor instrucțiuni, iar cadrele didactice, medicii/ asistentele medicale și polițiștii urmează să aplice și prevederile instrucțiunilor metodice sectoriale de aplicare a respectivului mecanism:

Cadrele didactice - Procedura de organizare instituțională și de intervenție a lucrătorilor instituțiilor de învățământ preuniversitar în cazurile de abuz, neglijare, exploatare, trafic al copilului.⁵

Medicii/ asistentele medicale - Instrucțiunea metodică privind intervenția instituțiilor medicale în identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea cazurilor de violență, neglijare, exploatare, trafic al copilului;⁶

Polițiștii - Instrucțiunile metodice privind intervenția Poliției în identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea cazurilor de violență, neglijare, exploatare și trafic al copilului.⁷

⁴ Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 270 din 08.04.2014.

⁵ Ordinul Ministerului Educației Republicii Moldova nr. 77 din 22.02.2013

⁶ Ordinul nr. 445 al Ministerului Sănătății al Republicii Moldova din 09.06.2015

⁷ Ordinul Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova nr. 79 din 28.04.2015

După cum am menționat mai sus, în echipa multidisciplinară pot fi atrași și reprezentanți ai serviciilor sociale publice sau prestate de organizațiile neguvernamentale, dar și slujitorii bisericii.

Serviciile sociale vor oferi copilului bătut asistență psihologică, medicală, socială, juridică, suport în cadrul procedurilor legale, după caz, suport material. Unele servicii oferă și asistență în vederea reabilitării agresorilor (Anexa 1).

Slujitorii Bisericii

Preoții sunt îndrumători spirituali pentru multe familii. Acest fapt îi poate ajuta să se implice, ca importanți actori sociali, în oferirea suportului emoțional/ spiritual copilului victimă, dar și în stoparea/ schimbarea comportamentelor violente ale enoriașilor care își bat copiii. Pot realiza acest lucru prin predică și îndrumare personală.

Nu uitați! Rezultatul intervenției este pozitiv atunci când aceasta însușește eforturile mai multor instituții (specialiști), ale lucrului în echipă.

Interviul de protecție

Interviul de protecție – este prima discuție pe care specialistul o realizează cu copilul, ținând cont de vârsta și gradul lui de maturitate, pentru a constata, soluționa nevoile imediate ale acestuia, implicând după caz, alți specialiști pentru soluționarea problemelor de sănătate, emoționale ale copilului, altor probleme de relevanță majoră, cum ar fi spre exemplu, accesul suspectului abuzator la alți copii.

Interviul de protecție reprezintă un factor de **protecție** pentru **copil**, facilitând informarea specialistului despre gradul de securitate a copilului în contextul evaluării inițiale a cazurilor suspecte de violență, neglijare, exploatare, trafic al copilului.

Interviul de protecție, de asemenea, se realizează și pentru identificarea **persoanei (persoanelor) de încredere a copilului** (membru al familiei biologice/ extinse, pedagog, asistent social, psiholog, medic, preot, etc.), în care copilul are încredere, căreia îi poate destăinui o situație în care se simte amenințat sau în pericol. Această persoană poate servi drept element-cheie în rețeaua ulterioară de suport și protecție a copilului.

Este foarte important să vă asigurați că discuția cu copilul se realizează într-un mediu prietenos, în care acesta va fi sigur că nu este amenințat de presupusul agresor.

Specialistul care realizează interviul de protecție poate fi asistent social, pedagog, psiholog, inspector de poliție sau medic. Important este ca acest specialist să cunoască particularitățile de vârstă ale copiilor, să respecte confidențialitatea și să aplice procedura de sesizare a cazului suspect de violență, neglijare, exploatare, trafic. Principala misiune a specialistului în realizarea interviului de protecție este determinarea gradului de securitate a copilului și nu audierea în scopuri legale și acumulare de probe.

Specialistul are rolul să determine gradul de securitate al copilului

Cum vor acționa specialiștii într-un caz concret?

Medicii/ asistentele medicale

Lucrătorii medicali pot identifica copiii disciplinați prin bătaie în timpul examenului medical pe care îl realizează, fie în cadrul instituției medico-sanitare (centru al medicilor de familie, punct medical, clinică privată, spital pentru copii), fie la domiciliul copilului (în cadrul vizitelor în familiile ce au copii mici/ chemări ale medicului de familie la domiciliu/ în cadrul intervenției Serviciului de asistență medicală de urgență).

Dacă copilul bătut a fost identificat de medicul de familie/ asistentul medical sau de către medicul specialist de ambulator:

- Va acorda copilului asistența medicală primară necesară;
- Va realiza interviul de protecție cu copilul sau va solicita realizarea acestuia de către un alt specialist față de care copilul manifestă mai multă deschidere/ încredere;
- Va informa imediat telefonic Autoritatea tutelară locală și, după caz, Inspectoratul raional de Poliție;
- În cazul în care copilul necesită spitalizare, Va solicita intervenția Serviciului de asistență medicală de urgență. Dacă copilul va fi spitalizat, va transmite medicului din cadrul serviciului respectiv rezultatele evaluării primare care vor fi transmise la internare medicului de gardă din staționar;
- După realizarea acțiunilor de urgență, Va completa Fișa de sesizare a cazului suspect de violență, neglijare, exploatare, trafic al copilului și o va prezenta conducătorului instituției medico-sanitare, care va asigura transmiterea acesteia către Autoritatea tutelară în termen de 24 ore;
- Va înscrie rezultatele examinării medicale primare în Carnetul de dezvoltare al copilului și în trimiterea – extras (în cazul spitalizării copilului), descriind în detaliu toate leziunile pe care le are copilul;

- Va participa alături de alți membri ai echipei multidisciplinare la toate etapele de examinare a cazului.

Descrierea detaliată a indicatorilor specifici abuzului fizic este foarte importantă pentru asigurarea probelor!!!

Dacă copilul bătut a fost identificat de medicul din cadrul serviciului de asistență medicală de urgență:

- Va oferi asistența medicală de urgență necesară;
- Dacă e necesară spitalizarea copilului, Va informa medicul de gardă din staționar despre circumstanțele în care a identificat cazul;
- Dacă spitalizarea nu este necesară, Va completa Fișa de sesizare și o va prezenta conducătorului Serviciului asistență medicală de urgență pentru transmiterea acesteia către Autoritatea tutelară locală, informarea, după caz a Inspectoratului de Poliție și informarea serviciului de asistență medicală primară.

Dacă copilul bătut a fost identificat de medicul de gardă sau de medicul specialist din staționar:

- Va asigura oferirea asistenței medicale în cadrul spitalului;
- Va completa Fișa de sesizare și o va prezenta conducătorului spitalului pentru transmiterea acesteia către Autoritatea tutelară locală;
- Va informa, după caz, Inspectoratul de Poliție;
- Va informa serviciul de asistență medicală primară;
- Va înregistra rezultatele examinării medicale, descriind în detaliu toate leziunile pe care le are copilul.

Sunt frecvente cazurile în care părinții copilului sau însuși copilul bătut nu recunosc că leziunile sunt rezultatul pedepsei fizice, invocând o „cădere”. Leziunile produse la cădere sunt localizate, de obicei, pe anumite părți ale corpului (genunchi, cot, frunte, bărbie, tibie). Dacă acestea sunt prezente în locuri în

Descrierea leziunilor ajută la probarea abuzului

care e greu să-ți imaginezi că s-ar putea lovi, în cădere, un copil, cazul trebuie calificat ca suspect de abuz fizic și sesizat autorităților.

Atenție!

La calificarea abuzului fizic asupra copilului se va ține cont de:

- Localizarea rănii
- Vârsta copilului
- Explicația modului în care s-a produs rana

Cadrele didactice

Cadrele didactice (educatorii, învățătorii, profesorii, educatorii, psihologii, conducătorii de cerc, etc.) interacționează zilnic cu copiii, fapt ce le permite să identifice, prin observare directă, urmele bătăii la copii. Pot afla despre astfel de situații și de la copii sau de la părinții acestora.

Sunt rare, însă, cazurile în care copiii o să Vă spună singuri despre faptul că sunt bătuți în familie. Din acest motiv, rolul observării semnelor fizice și comportamentale este esențial în procesul de identificare a cazurilor de către cadrele didactice.

Ce vor face atunci când vor identifica un copil bătut în familie?

- Vor solicita imediat examinarea copilului de către asistentul medical din cadrul instituției de învățământ;
- În paralel, vor anunța directorul instituției de învățământ sau coordonatorul activităților de prevenire, identificare, raportare, referire și asistență în cazurile de abuz față de copii, care imediat vor informa autoritatea tutelară locală și, după caz, Serviciul de asistență medicală de urgență și Poliția. În lipsa directorului/ coordonatorului vor informa personal respectivele instituții despre cazul suspect de abuz;
- Vor realiza interviul de protecție cu copilul, sau vor solicita realizarea acestuia de către un alt specialist față de care copilul manifestă mai multă

deschidere/ încredere (fie din cadrul instituției, fie din afara ei);

- Vor completa Fișa de sesizare și o vor prezenta directorului instituției de învățământ sau coordonatorului activităților de prevenire, identificare, raportare, referire și asistență în cazurile de abuz față de copii pentru a fi expediată autorității tutelare locale în termen de 24 ore; în lipsa directorului/ coordonatorului vor expedia fișa respectivă personal;
- În cazurile cu pericol iminent pentru viața și sănătatea copilului vor asigura spațiul protector copilului până la preluarea acestuia de către autoritatea tutelară;
- Vor participa alături de alți membri ai echipei multidisciplinare la toate etapele de examinare a cazului.

Părinții/ persoanele în grija cărora se află copilul nu vor fi informați despre înregistrarea cazului și despre inițierea acțiunilor de evaluare inițială până când nu va fi garantată siguranța copilului.

Polițiștii

Atunci când Poliția află prima despre un caz de pedeapsă corporală a copilului, de regulă, este sesizată de cineva, fie printr-o cerere, fie prin telefon sau email. Uneori se adresează cineva dintre rudele copilului, părintele care nu este abuziv, alteori vecinii sau alți membri ai comunității. Se întâmplă să se adreseze la poliție după ajutor însuși copilul care a fost bătut.

Dar polițiștii pot identifica și singuri unele cazuri de abuz asupra copiilor, observând semnele specifice copiilor abuzați fizic atunci când merg în diverse familii - fie pentru monitorizarea situației în familiile pe care le au în evidență, fie pentru examinarea altor infracțiuni sau contravenții.

Atunci când polițistul află despre un astfel de caz:

- Va înregistra sesizarea, va informa imediat autoritatea tutelară locală despre caz și va coordona cu managerul de caz desemnat toate acțiunile ulterioare;

Examinarea medico-legală asigură probele

- Va solicita, după caz, intervenția Serviciului de asistență medicală de urgență;
- Va realiza interviul de protecție cu copilul sau va solicita realizarea acestuia de către un alt specialist, față de care copilul manifestă mai multă deschidere/ încredere;
- În cazurile cu pericol iminent, după caz:
- Va asigura securitatea copilului/ membrilor protectori ai familiei/ specialiștilor în cazul în care se va realiza luarea copilului de la părinți/ persoanele în grija cărora acesta se află;
- De comun cu grupa operativă de investigații va participa la reținerea agresorului;
- Va dispune realizarea examinării medico-legale a copilului;
- În cazul aplicării ordonanței de protecție va aduce la cunoștință agresorului prevederile acesteia și va monitoriza respectarea ei.
- Va participa alături de alți membri ai echipei multidisciplinare la toate etapele de examinare a cazului.

Asistentul social comunitar/ specialistul în protecția drepturilor copilului de la primărie

La fel ca și polițistul, asistentul social comunitar/ specialistul în protecția drepturilor copilului pot afla despre cazul unui copil bătut în familie atunci când cineva solicită ajutorarea copilului – însuși copilul victimă, unul dintre părinți, o rudă sau un membru al comunității. Dar și atunci când observă semne ale abuzului fizic la copii în cadrul vizitelor pe care le realizează în diverse familii pentru evaluarea/ soluționarea diverselor probleme sociale.

Atunci când identifică un astfel de caz, asistentul social comunitar/ specialistul în protecția drepturilor copilului vor realiza următoarele acțiuni:

- Vor informa imediat autoritatea tutelară locală despre caz, stabilind care alți specialiști e necesar să fie implicați în evaluarea inițială a cazului;

- Vor solicita, după caz, intervenția Serviciului de asistență medicală de urgență și a poliției;
- Vor planifica, în comun cu membrii echipei multidisciplinare relevante, acțiunile de evaluare inițială, inclusiv vor stabili cine va realiza interviul de protecție cu copilul.

Vizita la domiciliul copilului în cadrul evaluării inițiale nu este indicată. Ar putea dăuna copilului!! Se va realiza doar în cazul în care este necesară stoparea actului de violență asupra copilului sau după ce copilului i-a fost asigurat spațiu protector.

- Dacă în rezultatul evaluării inițiale se constată pericol iminent pentru viața și sănătatea copilului:
  - vor informa autoritatea tutelară locală despre necesitatea aplicării măsurilor urgente de protecție a copilului;
  - vor participa la procedura de luare a copilului de la părinți (în cazul în care se aplică această măsură de protecție)/ vor însoți copilul la locul plasamentului de urgență;
- Vor completa Fișa de sesizare a cazului suspect de violență, neglijare, exploatare, trafic al copilului și o vor prezenta autorității tutelare locale în termen de 24 ore;
- Vor mobiliza membrii echipei multidisciplinare în procesul de evaluare complexă a cazului, de elaborare și implementare a planului individual de asistență a copilului;
- Vor monitoriza modul în care membrii echipei multidisciplinare realizează acțiunile din planul individual de asistență/ vor convoca, la necesitate, echipa multidisciplinară pentru revizuirea planului.

Asistentul social comunitar/ specialistul în protecția drepturilor copilului este **manager de caz** și are un rol central în coordonarea intervenției echipei multidisciplinare la toate etapele de examinare a cazului.

Vizita în familie se realizează doar dacă nu dăunează copilului

Autoritatea tutelară locală

Primarul/ specialiștii Direcției pentru protecția drepturilor copilului (în cazul mun. Chișinău)/ specialiștii DASPF Bălți sunt informați despre cazurile în care copiii sunt supuși violenței fizice de către instituțiile/ specialiștii care le-au identificat. Sunt sesizați și de către persoanele fizice - însuși copilul victimă, unul dintre părinți, o rudă sau un membru al comunității. De asemenea, se pot autosesiza atunci când observă semne ale abuzului fizic în cadrul activităților curente/ vizitelor în familii în vederea examinării diverselor solicitări.

Atunci când află despre un astfel de caz, autoritatea tutelară locală va realiza următoarele:

- Primarul/ șeful DPDC de sector Chișinău/ șeful DASPF Bălți Vor dispune evaluarea inițială a cazului de către specialiștii relevanți;
- În cazul în care reprezentantul autorității tutelare este primul care află despre situația de abuz asupra copilului:
  - Va solicita, după caz, intervenția Serviciului de asistență medicală de urgență și a poliției;
  - În cazul mun. Chișinău și Bălți vor informa imediat șeful DPDC de sector (Chișinău)/ DASPF(Bălți) care vor desemna specialistul ce va realiza managementul cazului;
  - Va completa Fișa de sesizare a cazului suspect de violență, neglijare, exploatare, trafic al copilului și va asigura înregistrarea acesteia; în cazul confirmării abuzului Fișa va fi anexată la dosarul copilului;

În cazul în care evaluarea inițială constată pericol iminent pentru viața și sănătatea copilului aplică, după caz, următoarele măsuri urgente de protecție:

Primarul/ șeful DPDC de sector Chișinău/ șeful DASPF Bălți vor dispune luarea copilului de la părinți/ persoanele în grija acestora se află și plasamentul de urgență al copilului în familia extinsă sau într-un serviciu social (dacă ambii părinți/ persoana în grija căreia se află copilul au supus copilul pedepsei corporale grave).

- Vor informa Procuratura teritorială despre faptul luării copilului în termen de 24 ore;
- Vor depune în termen de 3 zile cerere în judecată privind luarea copilului de la părinți/ persoanele în grija cărora se află, cu sau fără decădere din drepturile părintești.
- Vor depune în termen de 24 ore cerere în judecată privind aplicarea ordonanței de protecție a copilului (dacă doar unul dintre părinți/ persoane în grija cărora se află copilul a supus copilul violenței fizice care îi pune în pericol viața și sănătatea).
- Vor asigura spațiu sigur pentru copil și maturul protector până la aplicarea ordonanței de protecție.
- Vor monitoriza examinarea în continuare a cazului de către echipa multidisciplinară locală.

Obligația raportării

- Angajații autorităților publice centrale și locale, ai structurilor, instituțiilor și serviciilor din cadrul sau subordonate acestora, care activează în domeniile asistenței sociale, educației, ocrotirii sănătății, organelor de drept, în conformitate cu mecanismul de cooperare intersectorială aprobat de Guvern⁸ sînt obligați să transmită autorității tutelare competente sesizările privind copiii aflați în situație de risc (art. 20, Legea privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți);
- Persoanele cu funcții de răspundere, precum și orice cetățean, sunt obligate să informeze autoritățile competente despre orice pericol în care se află un copil (art.53, alin.6, Codul familiei);
- Neraportarea organelor competente în termenul prevăzut de lege atrage după sine aplicarea unei amenzi administrative (art. 170/4, Codul contravențional).

⁸Instrucțiunile privind mecanismul intersectorial de cooperare cu privire la identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului (Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 270 din 08.04.2014).

Suntem obligați să prevenim orice pericol pentru copil

Anexa 1

Servicii care oferă asistență copiilor victime ale abuzului/ familiilor acestora

Organizații/ Tipuri de asistență	Asistență psihologică	Asistență medicală	Asistență juridică	Asistență socială	Plasament temporar	Plasament împreună cu matutul	Reabilitare agresori	Informare	Suport material
Centrul Național de Prevenire a Abuzului față de Copii (ONG), Centrul de asistență psiho-socială a copilului și familiei „AMICUL” Chișinău, tel. 022 75 88 06; 75 67 87 Beneficiari: copii victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului/ familiile acestora.	*		*	*				*	*
Centrul de asistență și protecție a victimelor și potențialelor victime ale traficului (instituție publică) Chișinău, tel. 022 927194 Beneficiari: mături/ copii victime ale traficului, violenței domestice, abuzului sexual.	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Centrul Internațional „La Strada” (ONG)	*		*					*	

Chișinău, tel. 022 234906 Beneficiari: copii victime ale exploatării sexual-comerciale																				
Centrul de Drept al Femeilor (ONG) Chișinău, tel. 022 237306; 068855050 Beneficiari: femei/ fete victime ale violenței domestice.	*																			*
Refugiul „Casa Mărioarei” (ONG) Chișinău, tel. 022 725861 Beneficiari: femei/ copii victime ale violenței domestice.	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Centrul de criză familială „SOTIS” (instituție publică) Bălți, tel. 0 231 92541 Beneficiari: femei/ copii victime ale violenței domestice și traficului	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Asociația obștească „Artemida” (ONG) Drochia, tel. 0 252 20308 Beneficiari: femei/ copii victime ale violenței domestice și traficului/ agresori familiali	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Centrul de Drept Căușeni (ONG), Căușeni, tel. 0 243 23680 Beneficiari: victime ale violenței/ traficului, inclusiv copii	*																			*

Abuzul copiilor în familie este o problemă în Republica Moldova. În prevenirea și stoparea acestui fenomen este necesară, înainte de toate, implicarea directă a profesioniștilor. Orice educator, profesor, medic, asistent social, polițist, primar, procuror sau judecător poate preveni cazurile de abuz împotriva copilului și poate găsi soluții optime pentru rezolvarea fiecărui act de violență împotriva copilului. Nu lăsați un copil copleșit de suferință fără a interveni pentru a-l ajuta.

Anexa 2

Lista instituțiilor abilitate cu protecția copilului

la nivel național și raional/ municipal, la care puteți apela pentru consultanță/ pentru responsabilizarea, după caz, a unor specialiști care își neglijează atribuțiile de intervenție în cazurile de abuz asupra copiilor.

📍 La nivel național:

- Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei - 022 269341; 269343
- Ministerul Educației - 022 233678
- Ministerul Sănătății - 022 268876
- Inspectoratul General al Poliției, Serviciul siguranță copii - 022 868112
- Procuratura Generală, Secția minori și drepturile omului - 022 221680; 228118

📍 La nivel raional:

- Direcțiile asistență socială și protecție a familiei
- Direcțiile învățământ, tineret și sport/ coordonatorii activităților de prevenire, identificare, raportare, referire și asistență în cazurile de abuz față de copii din cadrul acestora
- Spitalele raionale/ specialiștii în asistența medicală a mamei și copilului din cadrul acestora
- Inspectoratele teritoriale de poliție
- Procuraturile raionale/ procurorii specializați în protecția drepturilor copilului

📍 La nivel local:

- Primăria (primarul; asistentul social comunitar/ specialistul în protecția drepturilor copilului)
- Școala/ grădinița
- Centrul medicilor de familie/ punctul medical
- Postul de poliție

📍 Mun. Chișinău:

- Direcția Municipală pentru Protecția Drepturilor Copilului - 022 243255
- Direcția Generală Educație, Tineret și Sport - 022 201604
- Direcția Sănătății a mun. Chișinău - 022 273454
- Direcția Poliție a mun. Chișinău - 022 254815
- Procuratura mun. Chișinău, procuror specializat în protecția copilului - 022 234981

Anexa 3

Fișa de sesizare

Anexă la Ordinul cu privire la aprobarea Fișei de sesizare a cazului suspect de violență, neglijare, exploatare și trafic al copilului nr. 153/1001/1001/193 din 08.10.2014

FIȘA DE SESIZARE

A CAZULUI SUSPECT DE VIOLENȚĂ, NEGLIJARE, EXPLOATARE ȘI TRAFIC AL COPILULUI NR. ____

NOTĂ! Rubricile din fișa de sesizare se completează în funcție de informația primară deținută de către expeditor. În cazul în care expeditorul nu deține date pentru completarea tuturor rubricilor din fișa de sesizare, acestea nu se completează.

1. EXPEDITOR	2. DATA ȘI ORA RECEPȚIONĂRII INFORMAȚIEI PRIVIND CAZUL SUSPECT
Nume, Prenume	Ziua ____ / luna ____ / anul ____ Ora ____
Instituția/autoritatea:	3. DATA ȘI ORA EXPEDIERII FIȘEI DE SESIZARE
Funcția expeditorului:	Ziua ____ / luna ____ / anul ____ Ora ____
Date de contact:	4. DESTINATAR
	Autoritatea tutelară locală _____
	(Adresa, datele de contact)

5. INSTITUȚIILE/AUTORITĂȚILE CARE AU FOST INFORMATE SUPLIMENTAR	
☐ Inspectoratul de poliție	ADRESA, DATELE DE CONTACT
☐ Procuratura raionalului	
☐ Direcția asistență socială și protecție a familiei	
☐ Serviciul de asistență medicală de urgență	
☐ Inspectoratul de stat al muncii	

6. DATE DESPRE PERSOANA CARE A SESIZAT CAZUL	
Persoana a dorit să-și păstreze anonimatul:	☐ Da (trece la p.6.2) ☐ Nu (trece la p.6.1)
6.1 Nume, Prenume	6.2 Tipul relației cu copilul:
Adresa, telefon de contact:	☐ Rudă;
	☐ Persoană terță (adult); ☐ Persoană terță (copil);

7. DATE DESPRE SUSPECTA VICTIMĂ (se completează pentru un singur copil)		
Nume, Prenume	Sexul F ☐ M ☐	Vârsta ____ luni, ani
Adresa, telefon de contact:		
Locul aflării copilului la momentul expedierii sesizării:		

8. DATE DESPRE PĂRINȚI/ALTE PERSOANE ÎN GRIJA CĂRORA SE AFLĂ COPILUL		
☐ Mama	☐ Tata	☐ Tutore/curator
☐ Rudă (care nu este tutore/curator)	☐ Persoană terță	☐ Personalul serviciului social de plasament temporar
Nume, Prenume	Adresa, telefon de contact:	
Nume, Prenume	Adresa, telefon de contact:	

Fișa de sesizare (continuare)

9. DATE DESPRE CAZUL SUSPECT			
Data, timpul producerii cazului: Ziua ____ / luna ____ / anul ____ Ora ____		Locul producerii cazului:	
9.1 SCURTĂ DESCRIERE A CAZULUI:			
9.2 INDICATORII FIZICI ȘI PSIHO-COMPORTAMENTALI CONSTATAȚI VIZUAL/SAU DECLARAȚI REFERITOR LA COPII			
☐ Fracturi ☐ Arsur ☐ Tăieturi ☐ Hematoame ☐ Vinătăi ☐ Mușcăături ☐ Zgîrieturi ☐ Dureri de cap	☐ Leziuni ale organelor genitale/anusului ☐ Sarcină ☐ Boli sexual transmisibile ☐ Comportament sexualizat	☐ Consum de alcool/droguri ☐ TBC ☐ Expunerea premediată la infectarea cu TBC ☐ Abandon școlar ☐ Lipsa/insuficiența alimentației ☐ Copii lăsați fără supraveghere ☐ Vagabondaj ☐ Cerșit ☐ Exploatare prin muncă ☐ Subdezvoltare fizică ☐ Scabie ☐ Pediculoza ☐ Vestimentație necorespunzătoare anotimpului ☐ Vestimentație murdară ☐ Lipsa igienei corporale ☐ Condiții de locuit insalubre	☐ Tendințe suicidale ☐ Depresie ☐ Fuga de acasă ☐ Scăderea reușitei școlare ☐ Frica de adulți ☐ Agresivitate ☐ Nervozitate ☐ Alți indicatori _____ _____ _____ _____
9.3 TIPUL CAZULUI SUSPECT			
Violență ☐ Fizică ☐ Economică ☐ Sexuală ☐ Psihologică ☐ Spirituală	Neglijare ☐ Alimentară ☐ Educațională ☐ Vestimentară ☐ Emoțională ☐ A igienei ☐ În supraveghere ☐ Medicală	Exploatare ☐ Exploatare prin muncă ☐ Practicarea cerșitului ☐ Practicarea prostituției	Trafic ☐ Exploatare prin muncă ☐ Exploatarea sexuală ☐ Trafic de organe
10. DATE DESPRE SUSPECTUL ABUZATOR/ABUZATORI			
Nume, Prenume		Relația cu suspecta victimă: ☐ Părinte ☐ Rudă ☐ Persoană terță adultă din comunitate Personal al: ☐ Instituției de învățământ ☐ Serviciului social ☐ Instituției medicale Copil din: ☐ Comunitate ☐ Serviciu social ☐ Instituției de învățământ ☐ Instituției medicală	
Adresa, telefon de contact:			
Nume, Prenume		Relația cu suspecta victimă: ☐ Părinte ☐ Rudă ☐ Persoană terță adultă din comunitate Personal al: ☐ Instituției de învățământ ☐ Serviciului social ☐ Instituției medicale Copil din: ☐ Comunitate ☐ Serviciu social ☐ Instituției de învățământ ☐ Instituției medicală	
Adresa, telefon de contact:			
10.1 ACCES LA COPII ȘI NIVELUL DE RISC PENTRU VIAȚA ȘI SĂNĂTATEA COPILULUI			
☐ Are acces și există risc ☐ Nu are acces		☐ Are acces și există risc ☐ Nu are acces	
Semnătura expeditorului		Numele specialistului care a recepționat fișa de sesizare _____ Nr. și data înregistrării în registrul de evidență a copiii în situație de risc Ziua ____ / luna ____ / anul ____ Numărul ____ Semnătura _____	

RAPORTAȚI!

Dacă bănuieți că un copil este abuzat fizic, emoțional, sexual sau este exploatat prin muncă, sunați la **022758806** sau scrieți un e-mail la adresa: **ajutauncopil@cnpac.org.md**